

**Pawilon Czterech Kopuł
Muzeum Sztuki Współczesnej
Oddział Muzeum Narodowego
we Wrocławiu zaprasza na wystawę**

**„Wschód słońca na Zachodzie.
Koji Kamoji, Yoshio Nakajima
i Keiji Uematsu”**

1 marca – 31 maja 2026

**Kuratorzy: Iwona Dorota Bięgos (PL),
Martin Schibli (SE)**

„Wschód słońca na Zachodzie” to wystawa prezentująca twórczości trzech współczesnych artystów urodzonych w Japonii, którzy na początku swojej kariery przeprowadzili się do Europy – to Koji Kamoji (ur. 1935), Yoshio Nakajima (ur. 1940) i Keiji Uematsu (ur. 1947). Wykształceni w kraju pochodzenia, a następnie tworzący w innym kręgu kulturowym, stali się ważnymi przedstawicielami międzynarodowej sceny artystycznej XX i XXI w.

Wszyscy trzej artyści dorastali w okresie powojennym, doświadczyli więc szybkich przemian gospodarczych, politycznych i społecznych, które zachodziły w Japonii – obserwowali zderzenie konserwatywnej tradycji z wdrażaniem zachodniej struktury politycznej, rozwojem konsumpcjonizmu i ekspansją kultury popularnej.

Na takim gruncie rozwinęła się tętniąca życiem awangardowa – obecnie legendarna – japońska scena artystyczna lat 50.–70. XX w. Pomimo jej rozkwitu wielu początkujących twórców zdecydowało się wyemigrować do Europy czy Stanów Zjednoczonych. Również bohaterowie wystawy w okresie zimnej wojny wyjechali z rodzinnego kraju i osiedlili się w różnych miejscach i kontekstach geopolitycznych: Kamoji w Polsce, Nakajima w Szwecji, a Uematsu w Niemczech Zachodnich.

„Z artystycznego punktu widzenia wszystkich trzech twórców łączy: zainteresowanie filozofią i naturą, sięganie do źródeł sztuki konceptualnej oraz działania site specific, czyli tworzenie dzieła z myślą o konkretnym miejscu, w którym ma się ono znajdować” – tłumaczy Iwona Dorota Bięgos, kuratorka wystawy.

Koji Kamoji w Watari Museum of Contemporary Art, 2025
Fot. Shin Inaba

Yoshio Nakajima, Performans uliczny w Tokio, 2023
Fot. Sakae Okatomi

Keiji Uematsu w swoim studio, 2021
Fot. Takuma Uematsu

„Wielość punktów wspólnych nie oznacza jednak, że ich praktyka artystyczna jest taka sama – wręcz przeciwnie. Artyści podejmują inne problemy plastyczne i wykorzystują odmienne media. To daje początek interesującemu dialogowi, którego doświadczą osoby zwiedzające wystawę” – dodaje kurator Martin Schibli.

Wybór prac pokazanych na wystawie został dokonany w ścisłej współpracy kuratorów z artystami, dlatego widzowie będą mieli okazję zobaczyć dzieła starsze, współczesne, a także najnowsze – Yoshio Nakajima jedną ze swoich prac dokończy na oczach publiczności w trakcie wernisażu.

Ekspozycja obejmuje różne media – od malarstwa, rysunku i rzeźby, poprzez film i fotografię, aż po dokumentację performansów. Pierwsza część wystawy ma charakter kontemplacyjny, to tu będzie można bezpośrednio skonfrontować się z pracami Keijiego Uematsu i Kojiego Kamojiego. Widzowie zobaczą wielkoformatowe wideo, w którym Uematsu mierzy się z jednym z głównych tematów powracających w jego twórczości – niewidzialną, ale fundamentalną siłą grawitacji. Inną pracą artysty, która zaskoczy zwiedzających, jest przeczący prawom fizyki obiekt składający się ze szkła i kamienia. Pokazane zostaną również realizacje fotograficzne i filmowe Uematsu z towarzyszącymi im medytacyjnymi elementami dźwiękowymi odliczanego w języku japońskim czasu.

Prace Kojiego Kamojiego na wystawie zaprezentowane będą w przekrojowym wyborze. Wśród nich znajdują się m.in. wykonana z papieru efemeryczna instalacja „Przeciąg” (1975) czy rysunkowy „Naگrobek, projekt” oraz towarzyszące mu listy artysty (2024). Z kolei najbardziej rozbudowana instalacja złożona będzie z czarno-białych rysunków z lat 2011–2025, które Kamoji regularnie tworzy na papierze, zestawiając elementy tradycyjnej kaligrafii japońskiej z europejską abstrakcją. Nie zabraknie prac wykonanych z prostych materiałów jak drewno, kamienie czy metal, wskazujących na typowy dla jego twórczości minimalizm. Premierowo będzie można zobaczyć też prace z serii „木と風 / Drzewo i wiatr” stworzone przez Kamojiego specjalnie na wrocławską wystawę.

Miejscem spotkania trójki artystów biorących udział w ekspozycji będzie przestrzeń Kopuły Zachodniej w Pawilonie Czterech Kopuł, gdzie pokazane zostaną instalacje rzeźbiarskie, malarskie i prace wideo.

Duża część wystawy skupi się na wątkach biograficzno-dokumentalnych, a także na przybliżeniu działalności artystycznej Keijiego Uematsu i Kojiego Kamojiego wychodzącej poza prezentowane dzieła. W tej sekcji najwięcej miejsca poświęcono performatywnej twórczości Yoshio Nakajimy. Tematyka jego prac ewoluowała od alarmowania zagrożeń dla Ziemi i krytyki konsumpcjonizmu, ku łączonym z performansem realizacjom malarskim nawiązującym do symboliki Słońca. W bogato ilustrowanej przestrzeni zobaczyć będzie można dokumentacje działań happeningowych i społecznych, stanowiących bardzo ważną część jego twórczości. Od pierwszych występów związanych z radykalną sceną artystyczną Tokio (l. 50. XX w.), przez akcje z Rotterdamu i Antwerpii, gdzie wprowadził happening na lokalną scenę artystyczną (l. 60. XX w.), po działalność w Göteborgu oraz małej wiosce na południu Szwecji, w której założył Centrum Sztuki Ubbødoda – miejsce spotkań artystów z całego świata.

Ostatnią część japońskiej prezentacji stanowi epilog w formie wieloczęściowej instalacji malarskiej Yoshio Nakajimy na dziedzińcu Pawilonu Czterech Kopuł. Jej tworzenie artysta rozpocznie na kilka dni przed otwarciem ekspozycji, a dzieło ukończy podczas wernisażu, dając publiczności możliwość uczestnictwa w performatywno-malarskim akcie twórczym.

Wystawie towarzyszyć będzie katalog.

Piotr Oszczanowski, dyrektor Muzeum Narodowego we Wrocławiu:

Rok 2026 to już 10 rok działalności najmłodszego oddziału Muzeum Narodowego we Wrocławiu – Muzeum Sztuki Współczesnej – mieszczącego się we wspianych wnętrzach Pawilonu Czterech Kopuł. To wyjątkowe miejsce daje nam możliwość prezentowania najważniejszych zjawisk artystycznych w sztuce polskiej i światowej XX w. oraz początków naszego stulecia. Z tego przywileju wrocławskie Muzeum Narodowe konsekwentnie korzysta. Także nasza najnowsza wystawa „Wschód słońca na Zachodzie” stanowi tego typu przedsięwzięcie muzealne. To transkulturowe spotkanie, do którego zaproszono trzech artystów pochodzących z Japonii, jest czymś doprawdy fascynującym. Każdy z nich już we wczesnej młodości zdecydował się na wyjazd do Europy, co miało istotny wpływ na ich rozwój twórczy. Sztuka tych artystów bywa interpretowana przez pryzmat japońskiego pochodzenia, wystawa zaś pokazuje, że przeniesienie się do innej rzeczywistości kulturowej umożliwiło im rozwinięcie niepowtarzalnego stylu, łączącego tradycje japońskie z progresywnym konceptualizmem i akcjonizmem Zachodu. Jak ważna to jest wystawa, niech zaświadcza również fakt – za co jesteśmy przeogromnie wdzięczni i uznajemy to za rodzaj wyróżnienia – objęcia wystawy honorowym patronatem przez Jego Ekscelencję Akiry Kono, Ambasadora Japonii w Polsce.

Wybrane wydarzenia towarzyszące wystawie

„Wschód słońca na Zachodzie. Koji Kamoji, Yoshio Nakajima i Keiji Uematsu”

1 marca – 31 maja 2026

■ Orowadzania po wystawie

wstęp z biletem na wystawę czasową

1.03, g. 12:00 (kuratorskie) | 27.03, g. 16:00

12.04, g. 11:00 (kuratorskie) | 24.04, g. 17:00

22.05, g. 17:00 | 30.05, g. 17:00 (przed slamem
poetyckim) | 31.05, g. 12:00 (kuratorskie)

22.03, g. 11:00 [DE] | 26.04, g. 11:00 [EN]

■ Wschód-Zachód – slow looking

autorskie oprowadzania z elementami medytacji
nad dziełami sztuki, prowadzenie: Barbara Przerwa

wstęp z biletem na wystawę czasową

22.03, g. 12:00 – *Czy w przeciagu czuć już wiosnę?*

19.04, g. 12:00 – *W spokoju poprzez energię
działania*

24.05, g. 12:00 – *I gdzie jest nasz punkt ciężkości?*

■ Wykłady

wstęp wolny

11.04, g. 16:00 – *Japońska diaspora – artystki
poza Japonię – transnarodowy aktywizm*

prowadzenie: Maria Brewińska

9.05, g. 16:00 – *Japonia widziana z Krakowa.*

O kolekcji i misji Muzeum Manggha

prowadzenie: Katarzyna Nowak

■ Warsztaty dla dorosłych

27.03 | 24.04, g. 11:00 – *Przystanek: Pawilon*

warsztaty dla seniorów, prowadzenie: Justyna Oleksy

bilety z Wrocławską Kartą Seniora – 3 zł, zapisy

28.03, g. 11:00 – *Sztuka strategii: wprowadzenie*

do gry GO | wykład, nauka gry i turniej

prowadzenie: Aleksandr Yeroshkin

wstęp z biletem na wystawę czasową, zapisy

10.04, g. 16:00 – *Butoh. Teoria i praktyka*

wykład i warsztaty butoh

prowadzenie: Katarzyna Pastuszek

bilety w cenie 20 zł, zapisy

19.04, g. 11:00 – *Otwarta Pracownia*

warsztaty twórcze, prowadzenie: Kinga Łaska

bilety w cenie 20 zł, zapisy

■ Slam poetycki

30.05, g. 18:00 – *Slam haiku*

prowadzenie: BroCat | Weronika Zwierzyńska

wstęp wolny

■ Co mnie porusza w sztuce współczesnej?

warsztaty tańca intuicyjnego dla dorosłych w roboczej
grupie twórczej *Gdzie jest Twój wschód słońca?*

prowadzenie: Barbara Przerwa,

bilety w cenie 20 zł, zapisy

7.03, g. 18:00 – *Obecność w nieskończoności*

21.03, g. 18:00 – *Radość i energia gestu*

11.04, g. 18:00 – *Grawitacja–orientacja*

18.04, g. 18:00 – *Dziura – wyzwanie taneczne*

15.05, g. 18:00 – *Kolor – potencjał w ruchu*

16.05, g. 22:00 – *Noc Muzeów: Gdzie jest Twój wschód
słońca?* – prezentacja działań grupy, wstęp wolny

30.05, g. 18:00 – *Wschód-Zachód – poszukiwania i decyzje*

■ Warsztaty dla dzieci

„Muzealne poruszenie” – cykl warsztatów

plastyczno-ruchowych dla dzieci w wieku 6–10 lat

prowadzenie: Barbara Przerwa

bilety w cenie 10 zł, zapisy

14.03 – *Kropki i plamy – chlapać zaczynamy!*

11.04 – *Zgniatamy, puszczone, turlamy!*

30.05 – *Czy widać chmury przez dziury?*

21.03, g. 14:00 – *Kompozycja: linia, punkt, cisza*

warsztaty integracyjne dla rodzin z dziećmi

w spektrum, prowadzenie: Marta Bańkowska

bilety w cenie 3 zł, zapisy

29.03, g. 11:00 – *Kamień, wiatr, woda, linia, Koji*

rodzinne warsztaty dla dorosłych i dzieci w wieku

0–2 lata w ramach cyklu „#muzealniaki_pod_kopułą”

prowadzenie: Maja Kwiecińska

bilety w cenie 10 zł, zapisy

29.03, g. 13:00 i 14:30 – *Czy kamień może być sztuką?*

rodzinne warsztaty dla dorosłych i dzieci w wieku

3–5 lat w ramach cyklu „Sztuczki w Pawilonie”

prowadzenie: Maja Kwiecińska

bilety w cenie 10 zł, zapisy